

یادداشت

رشد روند حمایت مردم اروپا از فلسطین پس از درگیری حماس با اسرائیل

عابد اکبری

کارشناس مسائل اروپا

درگیری اخیر بین اسرائیل و حماس که از ۱۵ مهر جاری آغاز شد، موج اعتراضات و اقدامات همبستگی را در سراسر اروپا برای حمایت از مردم فلسطین برانگیخته‌است. هزاران نفر در شهرهای بزرگ اروپایی مانند لندن، پاریس، برلین، مادرید، رم و دیگران به خیابان‌ها آمده‌اند تا تجاوز و اشغال اسرائیل را محکوم کنند و خواستار عدالت و آزادی برای فلسطین شوند. این تظاهرات نشان دهنده افزایش همدردی و آگاهی مردم اروپا نسبت به قضیه فلسطین و همچنین ناامیدی و خشم از بی‌عملی و مشارکت دولت‌های آنها و جامعه بین‌المللی است. بر اساس منابع رسمی، این درگیری که به دلیل حمله گسترده وی‌بی‌سابقه حماس به اسرائیل از طریق هوا، دریا و زمین آغاز شد، به مرگ بیش از ۱۲۰۰ نفر در اسرائیل و شهادت بیش از ۱۰۰۰ نفر در غزه منجر شد. این حمله که به عملیات طوفان الاقصی شهره شده به دلیل نقض مکرر حریم‌امکن مقدس در قدس و حقوق مردم فلسطین توسط اسرائیل صورت گرفته‌است. اسرائیل با بمباران وحشیانه غزه، زیرساخت‌های غیرنظامی و ساختمان‌های مسکونی را هدف قرار داد و برق، آب و مواد غذایی را قطع کرد. اسرائیل همچنین تهدید کرد که حمله زمینی به غزه را آغاز خواهد کرد که بحران انسانی و خونریزی را تشدید خواهد کرد. هر چند اتحادیه اروپا (EU) حمله حماس را به عنوان یک اقدام تروریستی محکوم کرد و ائتش بوس فری را خواستار شد و از اسرائیل خواست تا به طور متناسب و با قوانین بین‌المللی عمل کند و نگرانی خود را در مورد وضعیت بشر دوستانه در غزه ابراز کرد. با این حال، بسیاری از مردم اروپا احساس کردند که این اظهارات کافی نیست و واقعیت را منعکس نمی‌کند. آنها دولت‌های خود را به تعصب در برابر اسرائیل و نادیده گرفتن علل ریشه‌ای درگیری مانند اشغال اسرائیل، استعمار، آپارتاید و ستم بر فلسطینی‌ها متهم کردند. آنها همچنین در راهبیمایی‌های روزهای اخیر از دولت‌های خود به خاطر عدم پاسخگویی اسرائیل به نقض حقوق بشر و قوانین بین‌المللی و ادامه کم‌ک‌های نظامی و اقتصادی به اسرائیل انتقاد کردند. آنها از

دولت‌های خود خواستند که اقدامات مشخصی برای پایان دادن به اشغال اسرائیل و حمایت از حق فلسطینی‌ها برای تعیین سرنوشت انجام دهند. بر اساس نظرسنجی‌های مختلف انجام شده در اروپا قبل و بعد از درگیری، شکاف قابل توجهی بین مواضع رسمی دولت‌های اروپایی و نظرات عمومی شهروندان آنها در مورد مساله اسرائیل و فلسطین وجود دارد. به عنوان مثال، نظرسنجی Ifop در فرانسه نشان داد که ۵۷ درصد از مردم فرانسه در سال ۲۰۲۰ از فلسطین به عنوان یک کشور حمایت کردند، در مقایسه با ۳۸ درصد که از اسرائیل حمایت عمومی شهروندان آنها در مورد مساله اسرائیل و فلسطین وجود دارد. به عنوان مثال، نظرسنجی YouGov در آلمان نشان داد که ۴۲ درصد از آلمانی‌ها در سال ۲۰۲۰ دیدگاه منفی نسبت به اسرائیل داشتند، در مقایسه با ۱۸ درصد که ایده مطلوبی داشتند. همان نظرسنجی همچنین نشان داد که ۴۲ درصد آلمانی‌ها از اعمال تحریم‌هایی علیه اسرائیل برای برنامه‌های الحاق آن در کرانه باختری حمایت می‌کنند. آ نظرسنجی سوم ایپوس موری در بریتانیا نشان داد که ۴۳ درصد مردم بریتانیا در سال ۲۰۱۹ بیشتر با فلسطینی‌ها نسبت به اسرائیلی‌ها هم‌دردی می‌کنند، در مقایسه با ۱۴ درصد که بیشتر با اسرائیلی‌ها نسبت به فلسطینی‌ها هم‌دردی می‌کنند. همان نظرسنجی همچنین نشان داد که ۶۶ درصد از مردم بریتانیا از به رسمیت نشناختن فلسطین به عنوان یک دولت حمایت می‌کنند. این نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که شکاف نسلی در اروپا در مورد مساله اسرائیل و فلسطین وجود دارد، با احتمال بیشتری که جوانان دیدگاه مطلوبی نسبت به فلسطین و دیدگاه انتقادی نسبت به اسرائیل داشته‌اند. این موضوع ممکن است به عوامل متعددی مانند افزایش قرار گرفتن در معرض منابع جایگزین اطلاعات از طریق رسانه‌های اجتماعی و شبکه‌های آنلاین، افزایش آگاهی از مسائل حقوق بشر و جنبش‌های عدالت اجتماعی در سراسر جهان، افزایش تعامل با جوامع و فرهنگ‌های مختلف در اروپا و افزایش ناامیدی از سیاست و نهادهای سنتی نسبت داده شود. در پایان، درگیری اخیر بین اسرائیل و حماس شکاف روبه‌رشد بین مواضع رسمی دولت‌های اروپایی و نظرات عمومی شهروندان آنها در مورد قضیه فلسطین را آشکار کرده‌است. در حالی که دولت‌های اروپایی حمایت خود را از امنیت اسرائیل و تعهد به راه‌حل دو کشور حفظ کرده‌اند، بسیاری از مردم اروپا همبستگی خود را به مردم فلسطین ابراز کرده‌اند و خواستار عدالت و آزادی هستند. این شکاف ممکن است دولت‌های اروپایی را در تعامل روابط دیپلماتیک خود با اسرائیل و مشروعیت داخلی آنها در میان شهروندان خود به چالش بکشد چالشی که به طور قطع از پیامدهای اصلی تحولات اخیر برای سران رژیم اسرائیل خواهد بود.

دریچه

محمدمه‌هاجری:

توقیف ۶میلیارد دلار نشان داد جلیلی و باقری هم اهل اخذ تضمین نیستند

یک فعال سیاسی اصولگرا درباره توافق آمریکا و قطر برای توقیف ۶میلیارد دلار آزاد شده گفت: وقتی در دولت قبل طرفین مذاکره روی برجام توافق کردند، نقد آقای جلیلی و آقای علی باقری این بود که چرا تضمین کافی برای اجرای آن توافق از آمریکا اخذ نشد. حواله توافق آمریکا و قطر برای تسویه‌سازی ۶میلیارد دلار نشان داد که این آقایان هم خیلی اهل تضمین گرفتن نیستند. محمد مهاجری گفت: وقتی علی باقری سر ۶میلیارد دلار نمی‌تواند تضمین بگیرد، نباید انتظار داشت که بتواند برای اجرای برجام به آن بزرگی تضمین بگیرد. این تناقضی است که در ادعاهای باندا آقای جلیلی و باقری دیده می‌شود. این تحلیلگر مسائل سیاسی درباره اینکه دولت باید چه کند؟ اظهار کرد: بالاخره مذاکراتی در جریان است، توقع هم نداریم که متن مذاکرات برای مردم منتشر شود اما کلامذاکرات در یک فضای غیرشفاف و پشت پرده پیش می‌رود و کلامردم غریبه هستند. حال آنکه در مذاکرات برجام همه چیز جلوی چشم رسانه‌ها انجام می‌شد. و افزود: وقتی تیم مذاکره‌کننده اطلاعات شفافی به مردم نمی‌دهد بعدا نمی‌تواند انتظار حمایت و همدلی از طرف جامعه داشته باشد. نوی در موضوع ۶میلیارد دلار بزرگنمایی‌های بی‌خودی کرد، ادعایی مطرح شد که دولت آقای رئیسی توان انجامش را به لحاظ دیپلماتیک نداشت چون هم به لحاظ روش و هم به لحاظ انتخاب افراد مذاکره کننده مشخص بود که این حرف‌ها ادعایی بیش نیست. مهاجری تصریح کرد: آقای باقری در جاهایی متوجه شده بود که مذاکرات باید به صورت پویا یا طرف مقابل انجام شود اما رسانه‌های همسو با دولت و سعید جلیلی با این موضوع مخالفت کردند. آنها در مذاکره همان روشی را دنبال می‌کنند که دلخواه کاسیان تحریم است.

جوابیه سازمان پرنامه و بودجه به یک گزارش اجتماعی

دوشنبه ۲۴ / ۰۷ / ۱۴۰۲
شماره ۱۶۶۹ / سال پنجم
۳۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ / ۱۶ اکتبر ۲۰۲۳

armanmeli.ir

جوابیه سازمان پرنامه و بودجه

به یک گزارش اجتماعی

روزنامه «آرمان ملی» دوازدهم مهر در صفحه اجتماعی خود، علت تداوم محرومیت در استان سیستان و بلوچستان را بررسی کرده بود و حالا سازمان برنامه و بودجه، جوابیه‌ای برای روزنامه ارسال کرده است که در پی می‌آید:

پیرو درج مطلبی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۴ تحت عنوان «چرا سیستان و بلوچستان همچنان محروم مانده؟!؛ به آگاهی می‌رساند: استان سیستان و بلوچستان در دوران گذار خود از محرومیت قبل از انقلاب به توسعه بعد از انقلاب، گر نده‌های تازیسات بندری و افزایش ظرفیت اسکله‌های تجاری از ۲۰ هزار تن به یکصد هزار تن افزایش یافته‌است. برای فعال کردن محور ترانزیت کالا از بندر چابهار به کشورهای افغانستان و آسیای میانه، جاده ترانزیت چابهار به میلک سیستان به طول ۹۰۰ کیلومتر در حال ساخت است که عملیات اجرایی آن به سرعت ادامه دارد. عملیات ساخت راه‌آهن کرمان به زاهدان نیز به طول ۵۰۰ کیلومتر در دهه ۸۰ سپ اتصال استان به خطوط سراسری راه‌آهن کشور شد. خط آهن دیگری از بندر چابهار آغاز شده و بعد از عبور از شهرهای نیک‌شهر، ایرانشهر، خاش، زاهدان و زابل به مرز افغانستان، متصل خواهد شد و ادامه این خط تا بیرجند و سپس خراسان رضوی، سبب رونق ترانزیت کالا از طریق چابهار به آسیای مرکزی خواهد شد. با اجرای پروژه‌های راهسازی و راه‌آهن در دست اقدام، محور سوم تجارت شمال جنوب که از سیستان و بلوچستان می‌گذرد، فعال خواهد شد که پیش‌بینی می‌شود فعال شدن تجارت و بازرگانی در این منطقه موجب بهبود وضعیت اقتصادی مردم استان و استان‌های هم‌جوار به‌ویژه خراسان جنوبی و خراسان رضوی خواهد شد. استان سیستان و بلوچستان که در سال ۱۳۵۷ حتی یک کیلومتر بزرگراه نداشت، امروز دارای ۴۲۱ کیلومتر بزرگراه و حدود ۱۸۰۰ کیلومتر جاده اصلی است. به تصویب هیات وزیران رساند.

◀ سرمایه‌گذاری کلان دولت برای بهبود وضعیت معیشت محروم‌ترین مردم کشور یعنی صیادان چابهار

اولین اقدام دولت، سرمایه‌گذاری کلان برای بهبود وضعیت معیشت محروم‌ترین مردم کشور یعنی صیادان چابهار بود که به رغم داشتن ذخایر بسبب غنی و غیر قابل تخمین، به علت عدم دسترسی به استحصال آب‌زیان، در وضعیت نامساعدی زندگی می‌کردند. به طوری که هر سال، تعداد زیادی از نوزادان و مادران آنها و سالخوردگان بر اثر سوءتغذیه، جان خود را از دست می‌دادند. دولت در اولین فرصت، اقدام به سرمایه‌گذاری در احداث اسکله‌ها، موج‌شکن‌ها و تهیه ابزار و ادوات صید و صیادی کرد تا صیادان بتوانند با صید در دریا، معاش خود را تأمین کنند. اگر امروز، میزان صید انواع ماهیان از دو هزار تن در سال ۵۷ به بیش از ۲۰۰ هزار تن در سال افزایش پیدا کرده و درآمد صیادان به بیش از دو هزار میلیارد ریال در سال رسیده و بخش شیلات ۲۵ درصد شغل سیستان و بلوچستان را تأمین نموده و ده‌ها واحد تولید ابزار و ادوات صید و صیادی و فرآوری آب‌زیان در محروم‌ترین منطقه کشور ایجاد شده و خیل سرمایه‌گذاران بخش شیلات اعم از داخلی و خارجی به بندر استراتژیک چابهار که در گذشته نام و نشانی از آن نبود، سرازیر شده، همه و همه به‌خاطر توجه ویژه نظام جمهوری اسلامی ایران به منطقه‌ای است که ممکن بود مردم فقیر آن در شبانه‌روز یک وعده غذا هم نداشته باشند. همگان نیک می‌دانند که سال ۱۳۵۷، بندر چابهار یک بندر کوچک صیادی با ظرفیت تجاری به شدت محدود بود؛ اما در حال حاضر، با اجرایی شدن مصوبات سند توسعه محور شرق و استقرار منطقه آزاد چابهار و توسعه حمل و نقل و ترانزیت از چابهار به افغانستان و آسیای مرکزی، ظرفیت تخلیه و بارگیری کالا در گام اول توسعه بندر شهید بهشتی به هشت میلیون تن در سال افزایش یافته و اکنون چابهار با ظرفیت پهلوگیری بزرگ‌ترین کشتی‌های تجاری جهان در مقیاس «پانامکس و سوپر پانامکس» در حال تبدیل شدن به یک هاب بین‌المللی با قابلیت پذیرش کشتی‌های پهن‌پیکر است.

◀ ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل برای رونق‌بخشی به ترانزیت در استان

سیستان و بلوچستان از قرن‌ها پیش به علت قرار گرفتن در مسیر تجارت پنج قاره دنیا، از نظر تجارت بازرگانی و مسیر ترانزیت کالای دریایی و زمینی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و به دلیل موقعیت استراتژیک بندر چابهار در ساحل اقیانوس هند، یکی از استان‌های مهم برای توسعه تجارت و بازرگانی به‌ویژه ترانزیت کالاست. دولت جمهوری اسلامی ایران در زمینه

توسعه و گسترش این صنعت، اسکله‌های مورد نیاز در بندر چابهار را احداث کرد که با توجه به نیاز کشورهای آسیای مرکزی و افغانستان به تأمین کالاهای تجاری خود از طریق این بندر، در یکی دو دهه اخیر سرمایه‌گذاری دولت در توسعه و گسترش تأسیسات بندری و افزایش ظرفیت اسکله‌های تجاری از ۲۰ هزار تن به یکصد هزار تن افزایش یافته‌است. برای فعال کردن محور ترانزیت کالا از بندر چابهار به کشورهای افغانستان و آسیای میانه، جاده ترانزیت چابهار به میلک سیستان به طول ۹۰۰ کیلومتر در حال ساخت است که عملیات اجرایی آن به سرعت ادامه دارد. عملیات ساخت راه‌آهن کرمان به زاهدان نیز به طول ۵۰۰ کیلومتر در دهه ۸۰ سبب اتصال استان به خطوط سراسری راه‌آهن کشور شد. خط آهن دیگری از بندر چابهار آغاز شده و بعد از عبور از شهرهای نیک‌شهر، ایرانشهر، خاش، زاهدان و زابل به مرز افغانستان، متصل خواهد شد و ادامه این خط تا بیرجند و سپس خراسان رضوی، سبب رونق ترانزیت کالا از طریق چابهار به

آسیای مرکزی خواهد شد. با اجرای پروژه‌های راهسازی و راه‌آهن در دست اقدام، محور سوم تجارت شمال جنوب که از سیستان و بلوچستان می‌گذرد، فعال خواهد شد که پیش‌بینی می‌شود فعال شدن تجارت و بازرگانی در این منطقه موجب بهبود وضعیت اقتصادی مردم استان و استان‌های هم‌جوار به‌ویژه خراسان جنوبی و خراسان رضوی خواهد شد. استان سیستان و بلوچستان که در سال ۱۳۵۷ حتی یک کیلومتر بزرگراه نداشت، امروز دارای ۴۲۱ کیلومتر بزرگراه و حدود ۱۸۰۰ کیلومتر جاده اصلی است.

◀ حوزه آب و مدیریت منابع آب

این استان قبل از انقلاب، فاقد سازه‌ای بود که پس از انقلاب در برتو خدمات جمهوری اسلامی ایران و بر اساس راهبردهای اسناد توسعه استان (سند توسعه محور شرق و سند توسعه استان) اقدامات شگرفی در این بخش انجام شده یا در حال انجام است. احداث و تکمیل سدهای پیشین، کپهر، بزرگان، نیک‌شهر، سارادان، چاه نیمه چهارم، ماشکید و اخیرا طرح نمک‌زدایی و انتقال آب از دریای عمان به استان، در کنار صدها پروژه احداث بند و سد تغذیه مصنوعی و طرح‌های آب‌خیزداری، فقط بخشی از طرح‌های مهار و مدیریت آب در استان است. در خصوص اجرای طرح‌های آبرسانی به روستاها و شهرهای استان نیز باید گفت که اجرای طرح آبرسانی به ۹۰۰ روستای دشت سیستان در دهه ۸۰، اجرای طرح‌های مجتمع آبرسانی ۴۰۰ روستایی چابهار، مجتمع شرق و غرب بمبور و بیش از ۴۰ مجتمع آبرسانی در طول دو دهه اخیر، نه تنها به تثبیت سکونت در روستاها کمک کرده‌است، بلکه سبب رشد و رونق تولید نیز شده‌است. شاخص برخورداری جمعیت روستایی از نعمت آب آشامیدنی در استان در سال ۱۳۵۷، حدود ۷ درصد بوده که این شاخص در سال ۱۴۰۱ به بیش از ۷۲ درصد رسیده و تعداد روستاهای دارای سامانه آبرسانی از ۱۱۹ روستا در سال ۱۳۵۷ به ۲۱۰۰ روستا در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته‌است. نسبت جمعیت شهری تحت پوشش آب شرب سالم در استان، حدود ۹۷ درصد است که با توجه به تنش‌های آبی استان، نشان از مدیریت درست منابع آب دارد.

◀ حوزه آموزش عالی

در حالی که در سال ۱۳۵۷ فقط یک دانشکده با ۸۰۰ دانشجو و ۴ رشته تحصیلی در استان فعالیت می‌کرد، امروز سیستان و بلوچستان دارای چند دانشگاه دولتی مستقر در شهرهای مختلف استان، چند دانشگاه آزاد در کل منطقه، پیام‌پور و علمی کاربردی با بیش از ۹۰ هزار دانشجو در مقاطع کاردانی، کارشناسی و تحصیلات تکمیلی است. این استان بعد از تهران، از لحاظ تعداد دانشگاه، رتبه اول را در کشور دارد و از نظر تعداد دانشجو نیز به نسبت جمعیت در کشور، بالاترین است.

◀ حوزه آموزش و پرورش

در سال ۱۳۵۷، تعداد مدارس این استان، یک‌هزار و ۱۵۳ مدرسه بود؛ اما اکنون هشت هزار و ۵۰۰ مدرسه در استان وجود دارد. تعداد هنرستان‌های استان از ۱۱ هنرستان در سال ۱۳۵۷، به ۲۴۰ هنرستان و تعداد سالن‌های ورزشی مدارس استان از چهار سالن به ۲۰۰ سالن افزایش یافته‌است.

◀ حوزه بهداشت و درمان

در حالی که قبل از انقلاب، تعداد مراکز درمانی استان، کمتر از ۱۰ مرکز بود، در حال حاضر ۲۸ بیمارستان و ۱۴۴۶ مرکز ارائه دهنده مراقبت‌های اولیه بهداشتی در سطح استان تحت مدیریت و راهبری سه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زابل و ایرانشهر وجود دارد که در مقایسه با قبل از انقلاب، تفاوت چشمگیری دارد. پوشش صد درصدی برق، تلفن و گسترش روزافزون اینترنت به اقصی نقاط استان، از دیگر خدمات نظام در استان است.

◀ مدیریت سیاسی – اجرایی

در حالی که قبل از انقلاب فقط ۶ شهرستان در استان وجود داشت، اکنون استان دارای ۲۶ شهرستان، ۶۷ بخش، ۱۴۲ دهستان، ۵۵ شهر و ۱۰۱ آبادی است که گستره ۱۸۱۷۸۵ کیلومتر مربعی استان را پوشش می‌دهد.

◀ سرمایه‌گذاری در بخش‌های پیشتاز توسعه

در کنار محرومیت عمیق و تاریخی استان که میراثی از گذشته است، روند روبه‌تزايد پیشرفت جامعه بشری، سرمایه‌گذاری در بخش‌های پیشتاز توسعه و ادبیش از پیش ضروری کرده‌است. لذا، نظام برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه استان به موازات گام‌های اجرایی برای افزایش خدمات اجتماعی و زیربنایی، بخش عمده توان خود را معطوف به تحول در ساختار و بنیان‌های تولیدی استان کرده که قطعاً هر انسان داوراندیشی می‌پذیرد که تحقق این اقدامات نیاز به زمان دارد. کما اینکه این اقدامات در دوران تحریم‌های ظالمانه غرب و تحمل خشکسالی دو دهه اخیر، در حال اجرایی شدن است.

◀ گام‌های بلند دولت سیزدهم برای توسعه سیستان و بلوچستان

با تصویب سند ملی و استانی آمایش سرزمین در سال ۱۳۹۹، جایگاه و نقشی برجسته به استان سیستان و بلوچستان در نظام تقسیم کار ملی و فراملی داده شده که تبدیل چابهار به دروازه اقیانوسی کشور، استقرار صنایع فولاد و پتروشیمی‌ها در کرانه مکران، توسعه فعالیت‌های اقتصادی در سواحل مکران، توسعه تجارت و ترانزیت در استان و همچنین بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی استان در حوزه‌های گردشگری، اقتصاد مرز، انرژی‌های تجدیدپذیر، صنایع تبدیلی، شیلات، میوه‌های گرمسیری و نیمه‌گرمسیری، تأمین گوشت قرمز کشور و ده‌ها مزیت دیگر، از جمله برنامه‌های اجرایی استان در دولت سیزدهم است؛ که با الهام از سند تحول دولت مردمی و سند آمایش سرزمین، برنامه اقدام سرمایه‌گذاری در هر یک از بخش‌ها گام به گام در حال انجام است. شروع عملیات اجرایی چند کشت و صنعت در حوزه کشاورزی و شیلات، احداث هتل و مراکز اقامتی، توسعه شیلات، توسعه زنجیره‌های ارزش در سطح استان، آغاز عملیات اجرایی طرح ملی انتقال آب از دریای عمان، آغاز آبگیری سد کپهر به عنوان بزرگ‌ترین سد مخزنی استان با ۳۴۳ میلیون مترمکعب و اتمام ساختنمان سد شهری کور، آغاز بزرگ‌ترین طرح جهاد آبرسانی کشور برای تأمین آب ۱۷۵۱ روستای استان با اعتبار مصوب ۴۵۰۰ میلیارد تومان، احداث بزرگراه و راه اصلی به طول ۳۱۸ کیلومتر (۲۱۷ کیلومتر بزرگراه و ۱۰۱ کیلومتر راه اصلی) با صرف اعتباری بالغ بر پنج هزار میلیارد تومان، بهره‌برداری از خط راه‌آهن زاهدان به‌خاش به طول ۱۵۵ کیلومتر و پایانه مسافربری شهرستان خاش از پروژه ملی راه‌آهن زاهدان - چابهار به طول ۶۳۳ کیلومتر، احداث ۵۶۰ کیلومتر راه روستایی آسفالته، بهره‌برداری از حدود ۱۰ هزار واحد مسکونی مترمکعب و پایانه مسافربری شهرستان خاش از پروژه ملی راه‌آهن زاهدان - چابهار به طول ۶۳۳ کیلومتر، احداث ۵۶۰ کیلومتر راه روستایی آسفالته، بهره‌برداری از حدود ۱۰ هزار واحد مسکونی مترمکعب و شهری از طرح اقدام ملی مسکن در هفته دولت سال جاری، افتتاح بیمارستان ۹۶ تختخوابی کنارک، احداث و تکمیل بیش از ۶۷۰ کیلومتر خط انتقال گاز به شهرهای حوزه سیستان، خاش، میرجاوه و چابهار و گاززد شدن ۴ شهر (زابل- محمدآباد- بزمان - خاش) و ۱۵۰ روستا، بهره‌برداری از بیش از ۳۰۰۰ کلاس درس و تجهیز بیش از ۴۰۰ کلاس درس به تجهیزات سرمایشی و گرمایشی و گرمایشی کمک آموزشی، فقط بخشی از برنامه اقدام استان در دو سال اخیر پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم است.

مرکز روابط عمومی و امور بین‌الملل

نگره

مشکل صادرات کالاهای غیر نفتی چیست؟

اتفاق عجیب

در تجارت خارجی ایران

بررسی صادرات غیرنفتی ایران در ۲۰ سال گذشته نشان می‌دهد صور کالاهای با ارزش افزوده به حدی کاهش یافته که گویا کالاهای ایرانی در جهان به حراج گذاشته شده‌است. به گزارش تجارت نیوز، بر اساس گزارشی که دبئای اقتصاد منتشر کرده‌است در سال ۸۲، هر تن کالای ایرانی در بازار جهانی با ارزش ۳۸۲ دلار می‌فروخته اما حالا با گذشت ۲۰ سال از آن تاریخ، ارزش کالای صادراتی ایران همچنان ۶۰۳۹۵ دلار است. به عبارتی، بررسی آمارها در ۲۰سال گذشته بیانگر آن است که گرچه وزن صادرات غیرنفتی ایران ۲۰۸ برابر شده، اما ارزش صادرات کشور با در نظر گرفتن تورم، نزدیک به ۵۵ برابر شده‌است، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت در حالی که سبد کالاهای صادراتی ایران تغییر چندانی نداشته اما با قیمت‌آزادی تری به فروش می‌رسد، اما دلیل این مساله چیست؟ به عقیده کارشناسان، تحریم‌ها باعث شده ایران مشتریانی ثابت خود در دهه‌های گذشته مانند کشورهای اروپایی و عربی منطقه را از دست بدهد و مجبور باشد عمده کالاها را به چند مقصد خاص صادر کند. در نتیجه قدرت تجاری «ساخت ایران» در بازار جهانی کاهش یافته‌است.

◀ تجارت پرسود در دهه ۸۰

اما با همیشه ارزش کالاهای صادراتی ایران در جهان پایین بود؟ جواب این سوال منفی است. آنگونه که در این گزارش اعلام شده در سال ۸۲، ۲۰سال پیش، وزن صادرات غیرنفتی ایران چیزی در حدود ۱۵ میلیون تن محاسبه‌شده که مجموعاً به قیمتی در حدود ۶میلیارد دلار به سایر کشورها صادر شده بود؛ در واقع ایران هرتن کالای خود را به قیمتی در حدود ۲۸۶دلار صادر کرده که ۵۳۰ دلار بیشتر از قیمت آن در سال جاری است. در نیمه دو دهه ۸۰ شمسی صادرات ایران روند روبه‌رشدی داشت به‌صورتی که در سال ۱۳۸۷ از نظر وزنی به رقم ۳۳میلیون تن و از نظر ارزشی به عدد ۱۸ میلیارد و ۳۳۳میلیون دلار رسید، یعنی هرتن کالای ایرانی به‌طور متوسط ۵۵۱دلار در بازارهای جهانی به‌فروش می‌رسید. رقمی معادل ۷۳۰دلار در سال جاری این رکوردی است که در ۲۰سال بعدی، ایران هیچ‌وقت به آن نرسید. در سال‌های بعدی نیز ارزش هر تن صادرات ایران به قیمت جاری، بین ۴۵۰ تا ۵۰۰دلار در نوسان بود.

◀ آغاز روند کاهش تجارت ایران با جهان
افت ارزش کالاهای صادراتی ایران از اواخر دولت دهم آغاز شد. به نحوی که در سال ۹۲ هر تن کالای ایرانی در بازارهای جهانی به‌طور متوسط ۳۸۹ دلار به‌فروش رسید. است. مقایسه آمارهای این سال با دو سال قبل نشان می‌دهد که از این سال تجارت ایران به وضعیت جدیدی روبه‌رو شده‌است. در حالی که وزن صادرات ایران در سال ۹۲ نسبت به دو سال قبل بیش از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود. به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۲۳ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود. به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود. به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود.

به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود. به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود.

به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود.

به عبارتی ارزش کالاهای صادراتی ایران، در دهه ۸۰ مثبت بوده اما در دهه ۹۰ روند آن نگران‌کننده شده و از سال ۹۳ تاکنون ارزش کالاهای صادراتی ایران پیوسته در حال کاهش بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ بازار گانان ایرانی نزدیک به ۱۰ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴ میلیارد دلار کالا صادر کرده‌اند. در ۹۹ از ۴۴ درصد افزایش داشت، ارزش دلاری صادرات نزدیک به ۷ درصد افت کرده بود. این نقطه پایانی بر رشد صادرات از ایران توام با خلق ارزش افزوده بود.

◀ چرا ارزش صادرات آب رفت؟
دلیل کاهش ارزش صادرات ایران به قیمت ثابت مشخص است: تحریم‌ها و محدود شدن شرکای تجاری ایران است. در سال ۱۴۰۱، صادرات ایران به کشورهای چین، عراق، ترکیه و امارت، مجموعاً بیش از ۱۷ درصد از کل صادرات ایران را شامل می‌شد. ۲۰سال پیش اما، میزان شرکای تجاری ایران بسیار متنوع‌تر بود. در سال ۸۲ به غیر از امارات که معادل ۱۵ درصد از کل ارزش صادراتی ایران به این کشور صادر می‌شد، بیشتر شرکای اصلی ایران، سهم یک تا ۵ درصدی از صادرات ایران داشتند. اما محدود شدن شرکای تجاری چگونه منجر به کاهش ارزش کالاهای صادراتی ایران شده‌است؟ تجارت جهانی به مبادلات در بازار یک کشور شباهت دارد. تصور کنید که فروشنده یک کالا در بازار هستند و تنها چهار مشتری در بازار وجود دارد. حال اگر یکی از این چهار مشتری تصمیم بگیرد از فروشنده دیگری کالا تهیه کند، شما مجبور می‌شوید که اجناس را به قیمت کمتری بفروشید تا بتوانید به خرید و فروش در بازار ادامه دهید. در مورد تجارت ایران البته، در نظر گرفتن دو نکته دیگر هم ضروری است. نکته اول آن است که تا قبل از تحریم‌ها، کشورهای خریدار کالاهای ایرانی عمدتاً را بین کشورهای با درآمد سرانه بالا بودند؛ در حالی که مشتریان فعلی درآمد سرانه پایین‌تری دارند. بنابراین نمی‌توان کالاهارا به این کشورهای با قیمت بالاتری فروخت؛ زیرا دلیل این‌که این کشورها تحریم‌های روزافزوده گرفته‌اند ایران خرید می‌کنند، از آن تر بودن کالاهای ایرانی است.